

Voedselvisie 2025-2029

Informatie

Datum	14 oktober 2024	
Behandelaar	Jean Berkhout	Overleg gepleegd met:
Zaaknummer		☒ Financieel adviseur: Judith vd Niet
Portefeuillehouder	Wethouder	☒ Communicatieadviseur: Marja Bouwer
	Schipper	☐ Juridisch adviseur:
Publicatieniveau	Openbaar	☐ Inkoopadviseur:
Besluitvormend orgaan	Raad	☐ Bestuursadviseur:
In het PFO besproken?	Ja	☐ Informatieadviseur:
		☐ HR adviseur:
		☒ Team: Duurzaamheidsteam
		☒ Naam medewerker: Jean Berkhout
		☐ Inspraak/adviesorgaan:
		☐ Anders, namelijk:

Voorstel

Het college besluit:

1. De raad voor te stellen de voedselvisie “Eten van Hier” vast te stellen.

De raad besluit:

1. De voedselvisie “Eten van Hier” vast te stellen

Aanleiding

Midden-Drenthe is een grote plattelandsgemeente, waar voedselproductie een belangrijk onderdeel is van de lokale economie. De productie van voedsel is nu met name extern gericht en in veel mindere mate op de lokale afzet. Wel merken we steeds meer dat bij zowel bedrijven als inwoners er behoefte is om lokaal (duurzaam) geproduceerd voedsel lokaal af te zetten of om zelf bijvoorbeeld voedsel te produceren. Dit is bijvoorbeeld te merken in het groeiend aantal (buurt)moestuinen en voedselbossen. De roep vanuit de samenleving om als gemeente daarop in te spelen is ook steeds groter geworden.

Een mooi voorbeeld daarvan is dat Voedsel in de Duurzaamheidsvisie als belangrijk thema is opgenomen. We hebben gemerkt dat het thema Voedsel met name op hoofdlijnen in de Duurzaamheidsvisie is opgenomen en dat een duidelijkere koers en concrete invulling gewenst is. Ook is het onderwerp ‘voedsel’ versnipperd over de verschillende domeinen binnen onze gemeentelijke organisatie. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan wonen, sociaal, gezondheid, recreatie, duurzaamheid en landbouw.

In het raadsprogramma heeft uw gemeenteraad gevraagd om met een voorstel te komen om de lokale en regionale voedselketen te versterken. Met bijgaande Voedselvisie 'Eten van Hier' hebben wij zowel invulling gegeven aan de aanscherping van de ambitie als aan de concrete invulling van het onderwerp.

We hebben de Voedselvisie in samenwerking met diverse stakeholders uit de samenleving opgezet. Hierbij valt te denken aan LTO Noord afdeling Midden-Drenthe, lokale bedrijven (b.v. supermarkten, horeca, boerderijwinkels etc.), de stichting Drentse Voedselbossen, IVN, Gezond in Midden-Drenthe, Welzijnswerk, NMF, Provincie Drenthe, etc.

Om de voedselvisie goed te funderen hebben het programmateam duurzaamheid (afvaardiging van raad en commissieleden) en de werkgroep Eten van Hier het Diner Voedseldialoog Eten van Hier georganiseerd. Tijdens een lekker gezond diner met lokale producten van eigen boerderij zijn we op deze unieke locatie met de samenleving van Midden-Drenthe in gesprek gegaan om samen de voedselvisie "op smaak te brengen". Daarbij hebben we samen vastgesteld waar de urgentie ligt als het gaat om de concrete actie. Dit hebben we gedaan met een groep inwoners, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, het onderwijs, non-profit organisaties en raads- en commissieleden.

Deze voedselvisie fungeert daarom als kapstok waarmee we het onderwerp integraal kunnen aanpakken binnen alle domeinen. Daarnaast vormt de Voedselvisie de koers waar we samen met onze stakeholders aan gaan werken.

De belangrijkste beleidsdocumenten voor deze voedselvisie zijn de Duurzaamheidsvisie, het raadsprogramma 2022-2026 en Beleidsnota bewegen, leefstijl en gezondheid 2024-2027 "Met elkaar blijven bewegen naar een gezonde toekomst". Deze documenten zijn de basis voor de 4 bouwstenen die het hart van de voedselvisie 'Eten van Hier' vormen:

1. Het verkorten van de voedselketen (Raadsprogramma 2022-2026).
2. Het verduurzamen van de voedselproductie (Duurzaamheidsvisie).
3. Gezonde voeding (Gezond in Midden-Drenthe).
4. Het verminderen van voedselverspilling (Duurzaamheidsvisie).

Alle bouwstenen staan niet los van elkaar. In de Voedselvisie 'Eten van Hier' richten we ons echter met name op lokaal en duurzaam geproduceerd voedsel en het tegengaan van voedselverspilling. Wel leggen we steeds de verbinding met gezonde voeding.

Argumenten

1.1 Invulling raadsprogramma

Met de voedselvisie geven we invulling aan de wens uit het raadsprogramma om de lokale en regionale voedselketen te versterken.

1.2 Koers voor de uitvoering van ons voedselbeleid

Met de voedselvisie geven we een nadere invulling van de ambities uit onze duurzaamheidsvisie, zoeken we intern de afstemming over voedsel met andere domeinen en geeft het zowel intern als extern richting aan de uitvoering van ons voedselbeleid.

Kantttekeningen

1.1 Voedselbeweging op gang brengen en houden:

Belangrijk is dat de samenleving breed ook zijn verantwoording en zijn of haar rol gaat pakken en het verschil gaat maken binnen zijn of haar cirkel van invloed. Mensen laten aanhaken en binden is soms een weg van de lange adem. We zullen daarom de samenleving moeten blijven boeien met interessant programma's zodat ze mee gaan bewegen in de voedseltransitie, zich inzetten en van waarde zijn.

1.2 Bereiken van de brede samenleving:

Het gevaar bestaat dat we voornamelijk in contact zijn met partijen en inwoners die verwant zijn met thema voedsel en landbouw. Ook wanneer wij de 5 O's actief benaderen en betrekken. Om ook met de gemiddelde inwoner in contact te komen over voedselzaken, wordt het klantenpanel van de gemeente Midden-Drenthe ingezet. Hier worden metingen gedaan over bijvoorbeeld veranderingen in eetgewoonten, de voedselomgeving en de merkbekendheid van Eten van Hier. Het klantenpanel komt vier keer per jaar naar het gemeentehuis om verschillende onderwerpen te bespreken; voedsel of specifiek Eten van Hier kan daarin een terugkerend thema zijn.

1.3 Samenwerking intern tussen verschillende domeinen/collega's:

Het thema voedsel komt terug in veel verschillende domeinen. Met deze visie proberen we deze verschillende domeinen met elkaar te verbinden om zo de juiste keuzes te kunnen maken op het thema voedsel. Afgelopen jaar hebben we in kaart gebracht waar voedsel een rol speelt. Daarbij hebben we geconstateerd dat dit thema een integrale aanpak verdient, waarbinnen iedereen vanuit zijn cirkel van invloed een verschil kan maken. Met een integrale aanpak kunnen we gezamenlijk onze doelstellingen op het gebied van voedsel realiseren. Dat betekent dat we niet alleen werken aan de ambitie zoals omschreven in deze voedselvisie, maar ook bijdragen aan de doelstellingen binnen de andere domeinen. Dit heeft als groot voordeel dat we intern onze kennis kunnen delen. Maar het kan ook in financiële zin voordelen bieden, omdat de budgetten verspreid zijn over de verschillende domeinen. Aan de uitdaging van de integrale aanpak hangt het risico dat we elkaar niet gaan vinden in de verbinding. Binnen de organisatie staat het op de agenda om meer integraal en projectmatig met elkaar te gaan werken. Dit zal een grotere bijdrage kunnen leveren aan een maximale invulling te kunnen geven aan het uitvoeren van de voedselvisie. De verantwoordelijke beleidsmedewerker Voedsel heeft beschikbare tijd om een verbindende rol te spelen en zich maximaal in kan zetten voor de interne samenwerking rondom thema voedsel.

1.4 Dezelfde interpretatie van de Voedselvisie:

De interpretatie van wat een gezond voedsel/leef omgeving is en wat we onder duurzaam en gezond voedsel verstaan loopt nog uiteen binnen de samenleving breed. Het risico wat hieraan kleeft is dat er polarisatie 'kan' ontstaan hierover. Een van de doelstellingen en uitdagingen van de voedselvisie en uitvoering hiervan is om de verschillende stakeholders met elkaar te verbinden zodat er vanuit wederzijds respect samen een stip op de horizon vorm te geven over een éénduidig

beeld over de term duurzaam en gezond. Vanuit de voedselvisie en plan van aanpak gaan we een maximale bijdrage leveren om de verbinding van boer en burger te versterken. Afgelopen jaar tijdens de diverse bijeenkomsten is er al flink aandacht geïnvesteerd in participatie en de verbinding tussen de stakeholders. En met resultaat! We kunnen niet van de vloer op de zolder, dus is toekomstbestendigheid van de Voedselvisie een pré.

1.5 Voldoende financiële middelen: Na 2025 zijn de financiën voor de uitvoering van de voedselvisie onzeker gezien de bezuinigingen. Deze onzekerheid kan grote consequenties hebben voor uitvoering van de voedselvisie. Om lokale voedsel initiatieven te laten ontstaan en floreren binnen onze gemeente is het de wens dat wij vanuit de gemeente jaarlijks creatieve, kansrijke en innovatieve voedsel projecten naast onze inzet van tijd, financieel kunnen ondersteunen met een aanjaag bijdrage. Dit hebben we VIP benoemd oftewel Voedsel Impact Programma.

Financiën

Voor de uitvoering van de voedselvisie is budget benodigd. Voor 2025 zijn er binnen de bestaande budgetten voldoende middelen beschikbaar voor de uitvoering. Voor de rol van faciliteren is €30.000,- beschikbaar vanuit het Duurzaamheidsbudget (87110/34270). Voor de rol van verbinden is vanuit de Klimaatmiddelen (87110/34684) €5.000,- beschikbaar.

In hoofdstuk 5 van de voedselvisie is de uitvoeringsparagraaf 2025 opgenomen met een verdere toelichting over de onderstaande projecten welke we in 2025 uit gaan voeren:

- Communicatie aanpak
- Bedrijfskantine
- Voedsel Impact Programma
- Voedselsamenwerkingen "Eten van Hier"
- Week van ons Eten
- DOEK 2025

Na 2025 zijn de financiën voor de uitvoering van de voedselvisie onzeker gezien de bezuinigingen en welke consequenties dit gaat hebben voor de gemeentelijke duurzaamheidsbudgetten. Daarnaast is vanuit de rijksoverheid nog geen duidelijkheid over aanvullende subsidiegelden ten behoeve van de uitvoering van het energie en klimaatbeleid. Een mogelijkheid is om een gedeelte van dit budget in te zetten voor de uitvoering van de Voedselvisie. We verwachten begin 2025 meer duidelijkheid te krijgen of er aanvullende subsidiegelden door de rijksoverheid beschikbaar worden gesteld en wat de hoogte van de eventuele subsidie is. Tevens zullen we ook naar andere externe middelen gaan zoeken.

Wanneer blijkt dat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van de Voedselvisie dan komen we hier bij uw raad op terug.

Communicatie/inwonersparticipatie

Voor het vormgeven en vastleggen van de voedselvisie hebben we een uitgebreid participatieprogramma uitgevoerd om in verbinding te komen met de gehele samenleving waarvoor we diverse bijeenkomsten hebben georganiseerd zoals Kennis cafés, Voedselcoöperatie brainstormavonden, Gezonde Supermarkt lunch, Diner Voedseldialoog en De Week van Ons Eten.

Voor alle bijeenkomsten en uitingen (krant en socials) hebben we een verscheidenheid aan communicatiemiddelen ingezet om mensen te informeren, uit te nodigen of te inspireren. Vanuit team communicatie heeft onze interne communicatiemedewerker deelgenomen binnen de werkgroep Eten van Hier.

Na goedkeuren van de Voedselvisie gaan we een officieel persbericht uitzetten en zullen we de samenleving via onze communicatiekanalen op de hoogte brengen van de vastlegging van de Voedselvisie. Ook willen we een compacte hand-out document maken in een drieluik waarop we visueel aantrekkelijk eenvoudig en compact de voedselvisie willen uitleggen. Deze hand-out is als flyer makkelijk te delen en mee te nemen. We willen de visie levend houden in de samenleving. Ook gaan we een communicatieplan opstellen welke we af gaan stemmen aan onze uitvoering van de voedselvisie.

Vervolg

Na vaststellen van de voedselvisie gaan we verder met de concrete uitvoering hiervan. We hebben afgelopen jaar niet stilgezeten als het gaat om gewoon concreet aan de slag gaan. Hiermee gaan we door! Alle lopende acties sluiten naadloos aan bij de voedselvisie. Na vastlegging van de voedselvisie kunnen we meer vervolg geven aan een bredere aanpak.

Bijlagen

Bijlage 1: Voedselvisie 'Eten van Hier' gemeente Midden-Drenthe 2025-2029